

Перехрестюк Діана Юрійвна

*студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України президентом В. Зеленським було підписано указ «Про введення воєнного стану в Україні» [1]. У період воєнного стану проблема оподаткування діяльності адвоката стала досить актуальною і важливою.

Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, є самозайнятою особою [2].

Відповідно до норм Податкового кодексу України, самозайнята особа – це платник податку, який є фізичною особою – підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності [3].

Адвокат щомісяця, незалежно від отримання прибутку від здійснення своєї адвокатської діяльності, зобов'язаний сплачувати єдиний соціальний внесок (далі – ЄСВ), мінімальний розмір якого становить 22% від мінімального розміру заробітної плати. Крім сплати ЄСВ, адвокат, який здійснює свою діяльність індивідуально, зобов'язаний сплачувати податок з отриманого доходу за адвокатську діяльність, ставка якого складає 18 % бази оподаткування щодо доходів та 1,5 % військовий збір (загальна система оподаткування).

01 березня 2022 року було внесено зміни до законодавства, що регулює сплату платниками податку ЄСВ, відповідно до яких до припинення або скасування воєнного стану в Україні від сплати ЄСВ звільняються особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства та фізичні особи – підприємці [4].

15 березня 2022 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», метою якого було забезпечити підтримку громадянам та бізнесу в Україні під час воєнного стану. Ним було встановлено, що з 01 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного, надзвичайного

стану в Україні, положення розділу XIV Податкового кодексу України будуть застосовуватись з урахуваннями певних особливостей, а саме:

- фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку I та II групи мають право не сплачувати єдиний податок;
- фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку III групи сплачують єдиний податок, при цьому, відсоткова ставка для них встановлюється у розмірі двох відсотків доходу [5].

Значне обурення серед адвокатів викликало те, що законодавець під час воєнного стану не передбачив жодних пільг податкового режиму щодо самозайнятих осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність. Тобто, оподаткування їхніх доходів залишається без змін. А це означає, що адвокати продовжуватимуть сплачувати і ЄСВ, і податок з отриманого доходу за адвокатську діяльність, ставка якого складає 18 % бази оподаткування щодо доходів та 1,5 % військовий збір, навіть під час воєнного стану в Україні.

Взагалі, тема оподаткування адвокатів, які здійснюють свою діяльність індивідуально, уже давно викликає багато дискусій та суперечок. Зокрема, в адвокатів, на відміну від фізичних осіб-підприємців, відсутня спрощена система оподаткування. Тобто, в той час, коли фізичні особи-підприємці можуть сплачувати лише 20% від мінімального розміру заробітної плати (платники єдиного податку II групи) або 5% від суми отриманого доходу (платники єдиного податку III групи), адвокати зобов'язані сплачувати податки в розмірі 19,5% від усієї суми отриманого доходу. Таким чином, адвокати, у порівнянні з фізичними особами-підприємцями, знаходяться у нерівних умовах в частині податкового навантаження.

З огляду на вищесказане, можна зробити висновок, що проблема оподаткування діяльності адвокатів була популярною завжди, а в умовах воєнного стану в Україні набула ще більшої актуальності. Законодавець, як і раніше, так і зараз створює певну дискримінацію між фізичними особами-підприємцями та адвокатами, що здійснюють свою діяльність індивідуально.

Проте, маємо надію, що законопроектом «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування самозайнятих осіб, які провадять незалежну професійну діяльність» буде збільшити коло тих осіб, які можуть перебувати на спрощеній системі оподаткування, зокрема, адвокатів, і такий законопроект буде передано на розгляд Верховній Раді України та прийнятий нею. Сподіваємось

на якнайшвидше врегулювання ситуації і зрівняння статусу фізичної особи – підприємця та адвоката в частині оподаткування.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. №64/2022 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента №133/2022 від 14.03.2022 та № 259/2022 від 18.04.2022; редакція від 22.04.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#top>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Кісліцина І. О.

Попадіна Юлія Юрївна

*студентка І-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 р., здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави [1]. Важливість організованої діяльності органів прокуратури у мирний час та в умовах воєнного стану обумовлена передусім роллю прокуратури як правоохоронної структури, що виступає як один з найважливіших гарантів реалізації в Україні принципу верховенства права і додержання Конституції та законів.